

Täysistunto

Keskiviikko 2.9.2020 klo 14.01—15.27

5. Hallituksen esitys eduskunnalle covid-19-epidemian torjuntaan tarvittavien tavaroiden verovapauden voimassaolon jatkamisesta

Hallituksen esitys HE 112/2020 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskustelua varten varataan enintään 45 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

14.19 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on tuttu asia eduskunnalle. Kun epidemia lähti liikkeelle, myönsimme verovapauden covid-19-tartunnan estämisessä, testaamisessa ja hoitamisessa tarvittaville tavaroille. Nyt esitetään, että tätä määräaikaista verovapautta jatketaan kolmella kuukaudella vuoden 20 loppuun asti. Tällä on arvioitu olevan verotuloihin 4 miljoonan euron vähentävä vaikutus, ja tarkoitus on, että tämä käsitellään viidennen lisätalousarvion yhteydessä.

14.19 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Kiitos esittelystä. Pidän esitystä ihan kannatettavana.

Kun tässä puhutaan arvonlisäverolaista ja tuotteista, jotka liittyvät tähän koronaepidemiaan ja sen hoitoon ja ennaltaehkäisyyn, niin haluan tässä yhteydessä esittää kysymyksen ja toiveen siitä, olisiko mahdollista ja syytä harkita maskien arvonlisäveron muuttamista niin, että nykyinen 24 prosenttia muutettaisiin 10 prosentiksi, niin kuin monella muulla apteekkituotteella, tai peräti nollaan, mikäli se on mahdollista.

Samassa yhteydessä on tietysti hyvä kiittää siitä, että vähävaraisille on maskeja kuntien kautta nyt jaossa ja toisaalta myös Verohallinnon linjausta siitä, että työntekijöille voidaan jakaa maskeja verovapaasti. — Kiitos.

14.21 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Tämä esitys on kannatettava ja hyvin perusteltu. Tämä vapautushan koskee esimerkiksi lääkäreiden ja muun terveydenhuoltohenkilöstön tarvitsemia hengityssuojaimia, suojavarusteita, testaussarjoja tai hengityslaitteita.

Tuo edustaja Kiurun esittämä kysymys on ollut myös omassa mielessäni. Samalla tähän liittyen: tänään Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT julkaisi tiedotteen tuoreesta tutkimuksesta, kansainvälisestä tutkimuksesta, jossa todettiin, että väliaikaiset arvonlisä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2020 vp

veron alennukset ovat johtaneet jopa alkuperäistä tasoa korkeampiin hintoihin ja että sitten taas siinä vaiheessa, kun palataan takaisin siihen normaaliin arvonlisäverotasoon, hinnat nousevat, joten tätäkin on syytä sitten jatkossa tarkkailla, että millä tavalla tämä hintakehitys näiden tuotteiden osalta kenties tämän ajan päätyttyä tapahtuu.

Joka tapauksessa on todellakin tärkeää, että nyt käytetään niitä keinoja, joita meillä on käytettävissä, jotta pystytään hillitsemään tätä mahdollista toista aaltoa, joka nyt Euroopassa valitettavasti on nostanut päätään. Suomessahan me olemme pärjänneet onneksi monella tavoin hyvin, mutta kyllä nyt on oltava tarkkana myös näiden kaikenlaisten tarvikkeiden suhteen, jotka ovat tukemassa sitä strategiaa, jossa pyritään testaamaan ja jäljittämään ja ehkäisemään näitä koronavirustartuntoja.

14.23 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Määräaikaisen covid-19-verovapauden jatkaminen lääkäreiden käyttämille ja terveydenhuollon käyttämille hengityssuojaimille ja testausvälineille, laitteille ja siihen liittyviin tuotteisiin on varsin perusteltu.

Edustaja Räsänen siviiliammattiltaan lääkärinä piti hyvän puheenvuoron tuossa edellä ja myös toi esille niitä huolia, joita mahdollisesti näihin väliaikaisiin muutoksiin liittyy. Niitä on hyvä tuki seurata, mutta tämä esitys on varmasti tässä tilanteessa hyvä ja järkevä ja jatko kannatettava.

Edustaja Kiuru nosti aiemmin esille kuluttajatuotteet, jotka myös ovat nyt merkittävässä roolissa. Hengityssuojaimet ja käsidesi ovat aika monen meidän tavallista arkea tänä päivänä, ja niissä on 24 prosentin arvonlisävero. Näitä muuten monet pienituloiset joutuvat tälläkin hetkellä ostamaan, vaikka hallitus on luvannut, että niitä vähävaraisille jaetaan, eli tämä jako ei ole onnistunut sillä tavalla. Kuluttajaliitto esimerkiksi kantoi huolta kasvomaskien käyttösuosituksesta siitä näkökulmasta, että se ei saisi asettaa kotitalouksia eriarvoiseen asemaan. Esimerkiksi julkista liikennettä käyttävälle perheelle, jossa on kaksi aikuista ja kaksi lasta, kuukausikustannukset ovat vähintään noin 200 euroa, ja siinä tietysti 24 prosentin arvonlisävero näyttelee aika isoa siivua.

Tällä viikolla saimme tiedon, että myös Turun ammattikorkeakoulu on määrännyt — ei suositellut, vaan määrännyt — opiskelijoille maskipakon ja ilmoittanut, että kustannukset jäävät opiskelijoiden itsensä maksettaviksi. Turun ammattikorkeakoulun rehtori oli todennut, että maskit rinnastetaan opiskeluvälineisiin. Tämä on muuten monelle pienituloiselle opiskelijalle yllättävän suuri menoerä, kun näitä maskeja joudutaan ostamaan, ja se ei todellakaan onnistu yhdellä kankaisella maskilla, vaan itsekin kun olen niitä nyt aktiivisesti käyttänyt, niin maskeja, kankaisiakin, täytyy olla useampia sen kierron, pesemisen ja niiden puhtauden, varmistamiseksi.

Kysyisin valtiovarainministeri Vanhaselta, voisitteko harkita tätä arvonlisäveron poistoa myös kuluttajien koronatuotteilta eli lähinnä käsideseiltä ja hengityssuojaimilta. Saatte tukea täältä oppositiosta.

14.26 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Tämä suojavarusteitten ja muun muassa testausarjojen arvonlisäveron väliaikainen muuttaminen ja sen jatkaminen nyt kolmella kuukaudella on sinällensä varmasti kannatettava esitys. Täällä monet kollegat ovat nyt nostaneet esille tämän, olisiko mahdollista ajatella, että myöskin sinne kuluttajasektorille, esimerkiksi juuri kasvomaskeihin ja käsideseihin, voitaisiin ajatella määräaikaista arvonlisäverovapautusta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2020 vp

Nostaisin nyt vielä esille toisenkin huolen, mikä tässä esityksessä, siinä alkuperäisessä, nousi tuolla verojaostossa esille. Eli kun on tämä määrittely siitä, että näitä arvonlisäverovapauksia annetaan siis ”julkisen terveyden- ja sairaanhoidon sekä sosiaalihuollon palveluntuottajille, komission päätöksessä tarkoitetuille valtiollisille toimijoille, toimivaltaisten viranomaisten hyväksymille organisaatioille ja yleishyödyllisille yhteisöille”, niin missä asemassa ovat pienet esimerkiksi sosiaalialan yksityiset toimijat? Viime keskustelusta jäin siihen käsitykseen — ja muistaakseni taisi olla niin, että kokoomus ja KD tekivät siitä yhteisen vastalauseenkin — että tämä ei koske näitä pieniä toimijoita. Tämä tuntuu kyllä sillä tavalla kummalliselta, että jos on esimerkiksi tehty kokonaisulkoistus eli asiat pyörivät isossa terveysjätissä, niin silloin kyllä koskee, kun se kuuluu kokonaisulkoistuksen näkökulmasta tähän toimijoitten joukkoon, mikä tässä luetellaan, mutta sitten jos on esimerkiksi pieniä pk-alan sosiaalipuolen yrittäjiä tai jos meillä on vaikkapa kunnallisen ja yksityisen puolen yhteisyritys, niin näillä ilmeisesti ei ole mahdollisuuksia tähän arvonlisäverovapautukseen.

Ministeriltä olisin mielelläni kuullut, onko tämä nyt herättänyt jonkunlaista keskustelua, miksi tässä nyt tulee sitten tällä tavalla eri tavoin kohdeltua arvonlisäveron kannalta näitä erilaisia toimijoita — meillä Suomessa monissa pienissä kunnissa näitä asioita hoidetaan yksityisen ja julkisen puolen hyvällä yhteistyöllä — ja itse asiassa, kenen vastuulla on esimerkiksi hankkia näitä suojavarusteita. Muistan, että silloin heti, kun tämä epidemia alkoi, meillä oli Suomessa kohtuullinen kalabaliikki siitä, ulottuuko sairaanhoitopiiriin vastuu kaikille näille yksityisen puolen toimijoille ja välitettiinkö sitä kautta tarpeeksi paljon näitä suojavarusteita. Monet sitten lähtivät kyllä itsekin hankkimaan näitä suojavarusteita. Eli tässä on nyt vähän sellainen niin sanottu harmaa ja hämärä alue. Millä tavalla näitten toimijoitten hankinnat pystytään varmistamaan, niin että myöskin sillä puolella, kun he toimivat ihan samoissa tehtävissä, olisi sitten varmistettu tämä arvonlisäverovapaus?

14.29 Aki Lindén sd: Arvoisa herra puhemies! Tärkeä asia, jonka valtiovarainministeri napakasti ja hyvin esitteli, ja hyvin myötäsukaisia puheenvuoroja on kollegoilta kuultu tässä. Kun huomasin tämän asian olevan listoilla, niin ajattelin, että ihan lyhyesti itse päivittäisin tätä tilannetta, jossa tällä hetkellä olemme, mutta sitä ennen muutama kommentti käytyyn keskusteluun.

En osaa itse tyhjentävästi vastata edustaja Essayahin äsken esittämään kysymykseen, mutta käsitykseni on se, että silloin kun julkisen järjestämisvastuun piirissä on yksityistä alihankintaa, niin tämä lainmuutos kattaa kyllä ne asiat, mutta silloin, kun on kysymys pienyrityksestä tai vaikka suuremmistakin yrityksistä, joissa tapahtuu niin sanotusti itse maksaen tapahtuvaa hoitoa, niin ne olisivat tämän ulkopuolella. Mutta tämä on tietenkin syytä tarkasti selvittää.

Itse kiinnittäisin huomiota siihen, että tämä voimassaoloaika ulotetaan nyt 30. lokakuuta saakka. Ymmärrän sen, koska lakiesityshän on annettu jo kesäkuun puolella ja silloin meillä aikajänne varmasti ulottui sinne lokakuuhun, mutta nyt kun elämme jo syyskuun alkua, niin varmasti kaikki ymmärrämme, että kyllähän tämä täytyy saada vuoden loppuun asti. Varmaan valtiovarainvaliokunta asiaa käsitellessään voinee tähän ottaa sitten kantaa.

Kolmas asia, johon tässä kollegat ovat kiinnittäneet huomiota, on sen harkitseminen, missä määrin tätä voitaisiin niin sanottuihin kuluttajatuotteisiin laajentaa, ja se kuulostaa kovin järkevältä kysymykseltä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2020 vp

Mutta ihan lyhyesti tähän itse tilanteeseen. Meillähän julkisuudessa käsitellään paljon tätä koronaepidemiatilannetta, ja me saamme siitä myös erittäin hyvää informaatiota. Yritin tässä aivan äkkiä, itse asiassa tässä työpöydän ääressä, katsoa nämä keskeiset luvut. Totean tässä yhteydessä, että kun tänään oli saatavilla tiistain 1.9. klo 14:n lukuja, niin meillä oli edellisen viikon aikana, siis tiistaista 25.8., tullut uusia tartuntoja 161. Jos jaan sen seitsemällä, niin päiväkeskiarvo on 23. Siitä jos katson 2 viikkoa taaksepäin eli ajanjakson 11.8.—25.8., 358 tartuntaa, päiväkeskiarvo on 25, eli näyttäisi, että nyt tämä viimeinen viikko ei ole ollut yhtään sen vilkkaampi, vaikka meillä on näitä yksittäisten kuntien, Kuusmo, Jyväskylä ja niin edelleen, tapauksia ollut. Sen sijaanhan selvä ero oli sitten sitä edeltäviin kahteen viikkoon eli 29.7.—11.8., silloin uusia tartuntoja oli päiväkeskiarvona noin 15. Eli tämä on nyt se tilanne.

Tänä päivänä huomasin THL:n Mika Salmisen todenneen, että me emme ole epidemiatilanteessa. Epidemiatilannehan tarkoittaa taudin leviämistä koko maahan, mutta meillä on yksittäisiä rypäitä. Tilanne on siis sillä tavalla hallinnassa, ja testausmäärät ovat nousseet ihan huikeasti. Eli aika vaativassa tilanteessa nyt olemme tämän lähitulevaisuuden suhteen.

14.32 Jussi Saramo vas: Arvoisa puhemies! Kuten keväällä verojaostossa totesimme, niin komission kanta on hyvin selkeä. Sen mukaan vapautus ei kata yksityisten toimijoiden tuottamaa yksityistä terveydenhoitoa, ja tämän vuoksi valiokunta ei pitänyt mahdollisena laajentaa ehdotettua verottomuuden soveltamisalaa yksityisiin toimijoihin niiden kaikessa toiminnassa. Siltä osin kuin ne tuottavat kaikille kaikkien saatavilla olevaa yhteistä hoitoa ja hoivaa ne ovat tähän oikeutettuja. Ja on tärkeää huomata, että Suomen terveyspalvelut ovat poikkeuksellisen tehokkaita, jopa liian tehokkaita; meidän tulisi käyttää niihin vähän enemmän rahaa, jotta laatu paranisi aivan huippumaiden tasolle ja saataisiin jonot pois.

Minusta on hyvä, että HUS ja moni muu sairaanhoitopiiri ja moni kunta on päättänyt käyttää myös yksityisiä palveluita koronavirüsissä esimerkiksi testausjonojen purkuun, mutta kyllä me nyt olemme nähneet, että ne todelliset ratkaisut ovat kuitenkin ainoastaan julkisen sektorin tehtävissä. Koronavirüs on osoittanut, että yksityinen sektori ei ole mikään taikalaatikko, joka voisi ratkaista Suomen heikosti rahoitetun terveyssektorin ongelmat. Kun testausajat kasvoivat kohtuuttomiksi, niin paljastui, että yksityisenkään kapasiteetti ei riittä alkuunkaan ja hinnatkin ovat korkeat.

Minusta se linja, jonka hallitus on tässä ottanut, on aivan oikea, ja on hyvä, että paikallisella tasolla voidaan sitten käyttää vielä niitä ratkaisuja, jotka kaikkialla siellä paikallisella tasolla toimivat.

14.34 Iiris Suomela vihr: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin on syytä todeta, että tällainen alv-helpotus on todellakin tarpeen, jotta julkisen sektorin terveydenhuoltoon ja julkisen sektorin hankkimaan terveydenhuoltoon voidaan varmistaa vähän pienemmällä hinnalla tarvittavien suojavälineiden ja muiden koronan torjunnan vaatimien tarvikkeiden hankinta.

Tässä on nyt rinnakkain kaksi keskustelua: tilanne, jossa terveydenhuoltopalvelujen tarjoaja hankkii tarvikkeita, ja toisaalta kysymys siitä, mitä pitäisi tehdä, jotta mahdollisimman monella kuluttajalla olisi mahdollisuus vaikkapa se maski hankkia. Jälkimmäiseen liittyen edustaja Räsänen nosti hyvin esiin VATTin sinällään jo aiemmin julkaiseman mutta nyt vielä enemmän kansainvälistä näkyvyyttä kansainvälisen julkaisun kautta saaneen tutkimuksen, jonka mukaan ainakaan tällaiset väliaikaiset alv-alennukset eivät auta kulut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2020 vp

tajia, koska se on aina voimakkaampi se vaikutus sitten siinä vaiheessa, kun alv ikään kuin nostetaan takaisin sille entiselle tasolle, kuin miten se lasku on ehtinyt kuluttajahintoihin vaikuttaa. Siksi onkin järkevämpää tehdä pitkäjänteistä veropolitiikkaa. Jos jonkun tuotteen arvonlisäveroluokkaa päätetään muuttaa, niin selkeästi se kannattaa tehdä ennemmin pysyvästi kuin väliaikaisesti. Aiemmin on keskusteltu vaikkapa kuukautist tuotteiden verotuksesta ja muiden välttämättömien hygieniatarvikkeiden verotuksesta. Selvää on, että voisi olla syytä tarkastella, ovatko maskit ennemmin lääkkeisiin rinnastettavia kuin muihin tuotteisiin rinnastettavia, mutta todella se muutos kannattaa tehdä ennemmin pidemmällä aikavälillä, pysyvästi eikä väliaikaisesti, koska siinä väliaikaisuudessa on aina se riski, että se sitten pikemminkin nostaa kuluttajahintoja. Mutta tämä siis koskee nimenomaan sitä myyntiä kuluttajille; tämä ei ymmärtääkseni koske myyntiä siinä vaiheessa, kun joku terveyspalvelujen tarjoaja esimerkiksi niitä maskeja hankkii. Nämä kaksi keskustelua on syytä käydä erillään, ja nythän puhutaan tästä jälkimmäisestä.

EU rajoittaa tässä toimintamahdollisuuksia jonkin verran. Jos haluttaisiin vetää vaikkapa se kuluttajille myytävien maskien arvonlisävero nolleen, niin siitä varmasti jouduttaisiin käymään EU:n kanssa, komission kanssa keskustelu, koska siihen ei ole tässä tilanteessa valtuuksia annettu. Sen sijaan tähän on todella annettu mahdollisuus, että kun tarjotaan sitä julkista terveydenhuoltoa, niin siinä kohtaa se arvonlisävero voi väliaikaisesti olla nolla.

Eli nämä erilliset keskustelut ovat kaikki tärkeitä, mutta varsinkin kun puhutaan näin hienosyisestä ja hienosta asiasta, niin on tärkeää käydä ne selkeästi erillään, jotta tiedetään, mitä voidaan tehdä, mitä ei voida tehdä, milloin toiminnalla on se vaikutus, että todella niitä tuotteita on helpompi ja edullisempi saada, ja milloin taas on läsnä se edustaja Räsäsen nostama riski, että oikeastaan se [Puhemies koputtaa] hyvää tarkoittava arvonlisäveroalennus sitten nostaakin tuotteiden hintoja, mikä ei nyt varmasti missään nimessä ole kenenkään ajatus tässä keskellä kriisiä.

14.37 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Nyt kun valtiovarainministeri Vanhanen on paikalla: Täällä oli hyviä puheenvuoroja näistä kuluista ja verotuksesta, ja jatkan edelleen siitä, kun tein tuossa elokuun alussa kirjallisen kysymyksen — johon olen nyt saanut vastauksen, tänään tuli sähköpostia ministeri Kiurulta — jossa kysyin maskien verovähennysoikeuksista ja lisäksi siitä, että tulisi tällainen ylimääräinen erä vähävaraisille maskien hankintaan. No, sen jälkeen tapahtui se, että on luvattu antaa näitä maskeja vähävaraisille jakoon tuolta kunnista, mutta toivottavasti se nyt saavuttaa kaikki, eli voisi miettiä sitten sitä, olisiko sielläkin puolella vähennysoikeuksia. Esimerkiksi jos olet jollakin työmarkkina-tuella, olet kotona, niin veroprosenttihan vaihtelee, eli se vaikuttaisi veroprosenttiin, jos se vähennys olisi suoraan verosta tehtävä, ei sellainen vähennys, joka vähentää tuloja, jolloin sen vaikutus on hyvin minimaalinen.

Lisäksi sen jälkeen Verohallinto on linjannut, että työnantaja voi antaa maskeja, jos niitä tarvitaan töissä, ja jos työnantaja ei tätä tee, niin silloin palkansaaja voi vähentää tulon-hankkimisvähennyksenä 750 euroa. Se tulee automaattisesti, ja sitten kuiteilla yli. No, nyt on hyvä muistaa, että moni maskeja tarvitseva ei ole töissä jatkuvasti, voi olla osa-aikatois-sa, voi olla monissa eri elämäntilanteissa tai työtön, kuten äsken sanoin, ja se vaikuttaa ve-rotukseen, ja silti hän tarvitsee maskeja esimerkiksi kaupassa käyntiin. Tämä jää kokonaan nyt tässä ratkaisematta, kun tämä koskee työnantajia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2020 vp

Ja sitten verottaja linjasi, että myös työmatkakuluina voidaan vähentää maskin hankkimisesta aiheutuneita kuluja. No, sielläkin on omavastuu 750 euroa, niin että jos miettii, että esimerkiksi pääkaupunkiseudulla 11 kuukaudelta saa vuodessa matkakuluvähennyksen, niin tämä sisäinen ratikkalippu maksaa alle sen, eli henkilö ei sitten tule saamaan tätä, koska vähennykset eivät riitä. Ja kun yritin katsoa tuolta — en nyt ole tässä mikään syvälinen veroasiantuntija, mutta nyt jonkun verran vero-oikeutta lukenut — niin minusta siellä ei oikein verottajalle löydä semmoista hyvää pykälää, miten he voisivat omalla tulkinallaan muuttaa niin, että se olisi suoraan verosta vähennettävä, kuten esimerkiksi kotitalousvähennys. Verottaja tarvitsisi pykälän, jotta he voisivat muuttaa sitä, että esimerkiksi maskit olisivat kaikille suoraan verosta vähennettäviä kuluja ja se olisi kaikille sama, niin että jos verotettavaa tuloa jää, niin silloin kaikki ryhmät saisivat sen. Pyydänkin, että valtiovarainministeri tarkastelisi tätä, koska ihan olen tätä nyt syvällisesti itsekseni kesällä pohtinut ja toivoisin, että tämä asia etenisi.

14.40 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa herra puhemies! Todellakin arvonlisäverolakia muutettiin keväällä Euroopan komission väliaikaisen päätöksen jälkeen covidin testaamiseen ja hoitamiseen ja estämiseen liittyvien tavaroiden osalta, joita tuovat maahan julkisoikeudelliset toimijat. Tätä jatketaan nyt kolmella kuukaudella, ja tietenkin tämä perustuu siihen komission antaman väliaikaisen päätöksen pidentämiseen. Ja kuten täällä esille nostettiin, olen ihan samalla kannalla, että tämä voisi aivan saman tien olla pidempikin, varmaan tämän vuoden loppuun, mutta se on tietenkin hyvin pitkälle kiinni komission omista esityksistä.

Tämä kuluttajapohdinta, mitä tässä esille tulee, sitä on varmaan hyvä lähete keskustelun jälkeen sitten valiokunnassa käydä, mutta Saramo toi aika selkeästi esille, että tämän asian pidennys kuuluu näiden julkisten hankintojen piiriin.

Kiitoksia vielä valtiovarainministeriölle. Tämä asiahan kuuluu viidenteen talousarvioon, ja se käsitellään sen yhteydessä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Sitten valtiovarainministeri Vanhanen.

14.41 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen: Arvoisa puhemies! Ensin tämä mittakaava: Kuten totesin, tässä on kyse noin 4 miljoonan euron verotulojen menetyksestä. Sitä voi verrata kunnille ja sairaanhoitopiireille tehtyyn pakettiin, joka neljännessä lisätalousarviossa hyväksyttiin. Tämä on yksi tapa tukea kuntien sairaanhoitopiirejä tämän epidemian hoidossa, mutta ilman muuta se valtamassa siitä tuesta tulee suorana tukena, mutta tällaista kohdennettua verotukea kyetään antamaan.

Edustaja Lindénille: Tämä aikataulu tulee siitä komission antamasta liikkumatilasta, se on lokakuun loppuun. Jos kävisi niin, että nyt sinä aikana, kun tätä käsitellään, yllättäen komissio tekisikin aikaan pidennyksen, niin en pane vastaan, jos myös valiokunnassa tätä aikarajaa venytetään.

Näiden maskien ja käsidesien saaminen alennettuun arvonlisäkantaan ei ole valitettavasti mahdollista. Siellä arvonlisäverodirektiivissä on liite 3, joka määrittää, missä voidaan käyttää alennettuja kantoja, ja nämä valitettavasti eivät kuulu niihin. Eli jos halutaan näitä tiputtaa 24 prosentista, silloin pitää tätä yleistä arvonlisäverokantaa alentaa. Se koskee sitten koko alv:tä, eli tätä emme ole esittämässä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2020 vp

Edustaja Essayah on oikeassa, tämä ei kata näitä yksityisiä toimijoita. Itse asiassa edustaja Saramo käytti tästä hyvän, selventävän puheenvuoron.

Edustaja Merelle: Tämä maskien verovähennysoikeus tuli jo näissä työsuhde-eduissa esille, ja huomattiin, että lainsäädäntö ei suoraan tätä kata, mutta itse asiassa vetosin Verohallintoon, että voisivatko he katsoa, onko tämä heidän suosituksellaan tai tulkinnallaan hoidettavissa, ja se oli hoidettavissa. [Leena Meri: Ei kokonaan ollut!] Näin tuli tämä työsuhde-etuun liittyvä kysymys järjestettyä. [Leena Meri: Työsuhde, niin, työsuhde!] Hallitushan vähävaraisten kohdalla teki päätöksen siitä, että kunnat jakavat vähävaraisille maskeja, ja hallitus samalla ilmoitti sen, että se korvataan kunnille täysimääräisesti.

Tässä oli useampi puheenvuoro alv-alennusten yleisestä merkityksestä.

Väliaikaisten alv-alennusten kohdalla on tämä riski juuri olemassa.

Itse korostaisin tässä näiden tarvikkeiden ja myös maskien kohdalla, käsidesien kohdalla ennen muuta sitä, että kilpailu toimii: on tarjontaa ja kilpailua, [Puhemies koputtaa] vaihtoehtoisia tuottajia paljon. On nähty esimerkiksi maskien kohdalla — kansalaiset ovat havainneet sen — että hintahaarukat [Puhemies koputtaa] ovat valtavia ja tulosta on tullut tämän kilpailun ansiosta.

Alv-alennukset pitää viestiä tavattoman hyvin. Aikanaan, kun ravintoloiden ruoan alvia alennettiin, [Puhemies koputtaa] oli alan toimijoilla laaja kampanja, joka sitoutti ravintolat asiallisesti viemään ne alennukset suoraan hintoihin, ja se toteutui laajassa mittakaavassa.

14.45 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Kiitos vastauksesta. Vielä palaan tähän arvonlisäveroasiaan. Jos todellakin on niin, että EU edellyttää koko arvonlisäveroasteikon muuttamista, niin sitten olemme tiukassa paikassa. Mutta edelleen haluan nyt siihen varmistusta, koska minulla on semmoinen tieto, että apteekissa myytävät lääkkeet ja tietyt lääkinnälliset tuotteet ovat 10 prosentin arvonlisäverokannassa. Nyt tarkemmin taustoja tuntematta tuntuisi mahdolliselta ajatella, että maskit ovat tällainen lääkinnällinen tuote, jonka arvonlisäverokanta voisi olla 10 prosenttia. Että vielä tämän verran palaan tähän asiaan, jotta se tulisi nyt varmasti oikein kaikille ymmärretyksi ja taustat selville.

14.46 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Oikeastaan sama huomio, jonka edustaja Kiuru tuossa nosti esille. Tämä arvonlisäverokysymyshän on kaiken kaikkiaan aika iso tällä hetkellä. Jonkin verran tulee palautetta myös muilta aloilta, kun esimerkiksi Euroopassa arvonlisäveroja on koronan myötä laskettu, ja se muuten näkyy sitten ja vääristää jonkin verran esimerkiksi netissä tapahtuvaa kauppaa, mitä on myös näissä maskien tilauksissa. Ja onhan EU kohtuupaljon sallinut erilaisia koronatulkintoja ja koronajoustoja aika monessa kysymyksessä — poikkeusolot ovat sallineet erilaisia poikkeuksellisia ratkaisuja. Mutta se huomio, jonka edustaja Kiuru tuossa edellä toi, koski nimenomaan lääkkeitä ja lääkinnällisiä tuotteita, sitä, eivätkö käsidesi ja hengityssuojaimet tähän kuuluisi. Tämä kannattaisi vielä kertaalleen tarkastaa ja varmentaa, voitaisiinko näin toimia. Tämä olisi monelle pienituloiselle ja muillekin, jotka nyt esimerkiksi työmatkaliikenteessä joutuvat julkista liikennettä käyttämään, merkittävä kädenojennus, joko niin, että alennetaan se tuohon alempaan kantaan, tai sitten luovutaan arvonlisäverosta näiden tuotteiden osalta kokonaan, myös tavallisten ihmisten tehdessä ostoksia. Mutta toivottavasti tuo asia, lääkkeet ja lääkinnälliset tuotteet, voidaan vielä varmistaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2020 vp

14.47 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Yhdyn kyllä näihin toiveisiin siitä, että tarkasteltaisiin myös tätä arvonlisäverokantaa, koska jos pitkään jatkuu tämä ongelma, niin tämä kyllä käy ihmisten kukkarolle.

Ehkä nyt vielä haluaisin korostaa valtiovarainministerille, että tämän äärelle kannattaisi pysähtyä. Matkakuluthan koskevat vain henkilöitä, jotka ovat jatkuvasti ansiotyössä, ja niitä saa vain 11 kuukaudelta. Niitä ei saa 12 kuukaudelta, koska aina oletetaan, että on yksi lomakuukausi. Ja sitten siellä on se 750 euron omavastuu. Minä pyydän katsomaan tätä kokonaisuutta. Täällä on ihmisiä, jotka eivät ehkä ole ihan niin vähävaraisia, että he saisivat kunnalta näitä maskeja. Siellä on monenlaisia — on patkätöitä, puoli vuotta ollaan töissä, puoli vuotta ei — tänne jää tämmöisiä tilanteita. Minä pyytäisin katsomaan sitä.

Ja näissä vähennyksissä on eroja. Matkakulut vähennetään vuositulosta, ja se on hyvin marginaalinen siinä kokonaisverotuksessa, mutta jos se on suoraan veroista vähennettävä, kuten esimerkiksi kotitalousvähennys, se keventää veroja huomattavasti, silloin saa tavaltaan suoraan sen etuuden vuosittain.

Pyytäisin kuitenkin katsomaan tätä kokonaisuutta. Tämä on monimutkainen, mutta minun mielestäni verottajalla ei ole pykälää toimia näin laaja-alaisesti — sen takia he ovat tuon matkakulun löytäneet sieltä, ja sitten on tämä tulonhankkimisvähennys yhtenä. Tätä kannattaisi vähän tarkastella. Jos tämä vielä jatkuu pitkään, niin tästähän tulee semmoinen hyvin pysyvä ja iso, pakollinen jatkuva kulu. — Kiitos.

14.49 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Ihan niin kuin valtiovarainministeri Vanhanen puhui, niin pitää alvia kokonaisuudessaan laskea, jos ajatellaan tätä asiaa korjattavan. Ehkä meidän pitäisi oikeasti ruveta pikkuhiljaa miettimään, että ruvettaisiin kokonaisuudessaan laskemaan sitä meidän alvia pikkuhiljaa sinne EU:n keskitasolle, koska tällä hetkellä tuote kuin tuote rupeaa maksamaan meille niin paljon, että rupeaa porukalla vähän niin kuin käpy palamaan, jos sanotaan näin, täällä ruohonjuuritasolla.

Siitähän on tänään hyvä esimerkki ollut. Torvet ovat soineet käytännöllisesti katsoen koko päivän tuolla tien varrella, kun autoilijat ovat ruvenneet kyllästymään polttoaineen hinnankorotuksiin verojen muodossa.

Jospa lähdetäisiinkin oikeasti tekemään kilpailukykyä ja monen alan muita ratkaisuja korjaamaan sillä, että lähdetäisiin oikeasti tavoittelemaan sitä ja siirtämään koko verokantaa pikkuhiljaa EU:n keskitason suuntaan.

14.50 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Otin tämän puheenvuoron sen takia, että ministeri Vanhanen nyökytteli siinä vaiheessa, kun puhuttiin näistä erilaisista käytännöistä, joita EU:ssa tällä hetkellä on, että joissain maissa tulkitaan nyt näitä alv-laskuja eri lailla kuin toisissa tai sitten mennään nollaverokantaan. Onko tämmöistä yleisluontoista keskustelua käyty nyt EU:n sisällä, mitkä nyt sitten kuuluvat tämmöiseen piiriin, joita voi laskea tässä kriisitilanteessa? Tuntuu, että nyt ne käytännöt eivät ole millään lailla koordinoituja. Suomen etu varmaan olisi, että näissäkin päästäisiin koordinoitumpaan järjestelmään.

14.51 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen: Arvoisa puhemies! Tässä alennuksessa, josta tässä nyt on kyse, komissio on määritellyt hyvin täsmällisesti, mihin tämä verotto muus on mahdollista viedä, ja se tietysti antaa kuvan siitä, että kyllä komissio pyrkii tarkkuuteen näissä. Mutta sama havainto on olemassa, että tämmöistä tiettyä joustavuutta ko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2020 vp

mission toiminnassa on kyllä tällä hetkellä huomattavasti enemmän kuin normaalisti. Ja tämä edustaja Kiurun ja Heinosen huomio näistä lääkinnällisistä tuotteista: pitää tarkistaa se, minulla henkilökohtaisesti ei varmaa täsmällistä tulkintaa tässä ole.

Mutta edelleen korostaisin sitä, että kun nopeassa tilanteessa jouduttiin vaiheeseen, jossa tarvitaan todella paljon maskeja, niin aidon kilpailun toteutumisella, sillä, että on paljon tuottajia liikkeellä, tarjontaa olemassa, on ollut monin-, moninkertaisesti enemmän vaikutusta kuluttajatuotteiden hintoihin — ja se koskee myös käsidesejä — kuin me koskaan pystymme verotukseen liittyvien prosenttien säädöllä vaikuttamaan. Tässä suhteessa onneksi markkinat toimivat ja verraten nopeasti kuitenkin tuotteiden valmistajat ovat kyenneet pääsemään sellaisiin volyymeihin, että sillä on vaikutusta myös hintoihin. Tämän ovat varmastikin kaikki kuluttajat pystyneet myös itse havaitsemaan.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.